

Zborovanje Zavezine delegacije.

(Dalje.)

Zasluga naprednih učiteljskih Zvez v Avstriji je, da je prišla draginjska doklada in enkratna nabavna podpora v prid učiteljstvu v državnozbornem odseku in nato v državnem zboru v podroben razgovor. Finančno ministarstvo je bilo prvotno za državni prispevek 60 milijonov, vendar pa se je pozneje prilagodilo predlogu poročevalca državnega poslanca Teufila, ki je predlagal za enkratno nabavno podporo 70 milijonov kron. Izvršitev tega posla so poverile učiteljske organizacije »Deutsch-österreichischen Lehrerbundu, ki je zahtevalo od vlade za enkratno podporo 100 milijonov kron. Ta Zveza je poslala k nam dopis, da naj Zaveza posreduje v tej zadevi pri poslancih »Jugoslovanskega kluba«. Značilno je, da so bili nemški poslanci z nemškim učiteljstvom vred mnenja, da bo »Jugoslovanski klub« nasprotoval takemu predlogu. Kakor znano, se je predsednik »Jugoslovanskega kluba«, dr. Anton Korošec, toplo zavzel tako v plenumu za 100 milijonsko državno podporo. Razveselivo dejstvo je za nas tudi, da se je ob isti priliki zavzel za naše draginjske doklade ves državni zbor. Državi se je naročilo, da nakaže posameznim deželam za učiteljske draginjske doklade kot enkratni nabavni prispevek primerno vsoto; deželam pa se je zaukazalo, da se razdeli ta doklada vsemu učiteljstvu po njega službeni dobi in po številu družinskih članov strogo pravično, a nikakor ne »po previdnosti« . . .

Tudi v prihodnje bomo skušali biti z vsemi dosedanjimi avstrijskimi naprednimi učiteljskimi Zvezami v vseh splošnih stanovskih in šolskih vprašanjih v najožjem združenju.

Zavezini listi.

Vsi naši Zavezini listi bi bili lahko aktivni, če bi vsaj okrajna učiteljska društva vršila v tem oziru potrebno nadzorstvo. Zaveza namerava znano vpisno polo, kakršno je prejelo vsako včlanjeno društvo ravnokar, razposlati redno vsako leto. Društveni odbor naj jo izpolni z ozirom na sestavo imenika vsega učiteljstva in vseh šol v dotičnem okraju. Društva naj pošljejo nato sestavljene imenike upravnistvom, ki označijo v njih enaročnike, potlej pa naj jih zadnje upravnistvo vrne društvom v svrhu evidence naročnikov. Marsikoga v okraju se lahko delavni društveni odbor pridobi za ta ali oni Zavezini list.

Dolg Zavezinih listov je pri »Učiteljski tiskarni« še pred vojno neverjetno narasel. Treba je bilo, da se je za sanacijo Zavezinih listov izvolil posebni centralni odsek. Če bodo odslej okrajna učiteljska društva dogovorno s centralnim odsekom in z upravniki Zavezinih listov vestno vršila svojo nalogo, moramo priti kmalu do poravnanih računov.

Med vojno se našim listom slabo godi. Mnogo najboljših naročnikov in plačnikov je šlo v vojno. »Zvonček« izhaja ves čas redno. »Učiteljski Tovariš« je začel izhajati le vsakih štirinajst dni. »Popotnik« izhaja vsak drugi mesec, tako da izidejo po dve številki skupaj. V začetku leta 1915 smo hoteli prvotno z izdajanjem »Popotnika« prekiniti, zakaj njegov upravnik je izkazal izdaten primanjkljaj. Nato se je izrazila želja od več strani, da ne opustimo lista. Ker se je stari dolg hitro poravnal in so pristopili novi naročniki, je pričel »Popotnik« zopet izhajati. Kako bo poslej z Zavezinih listi, je mnogo odvisno od tega, kako bo sprejet danes nov »Poslovni red za Zavezo«. Naročujte naše liste in pridobivajte jim novih naročnikov tudi izven učiteljstva!

Deželne organizacije.

Vsa okrajna učiteljska društva iste dežele bodo podrejena odslej po novih pravilih svojim deželnim organizacijam. Zaveza postane (tako samo le zveza deželnih organizacij).

Na Kranjskem bi se morala še pred vojno izvršiti regulacija učiteljskih plač, kar bi se lahko brez truda izvršilo, saj je bilo določeno, da se morajo porabiti državni preodkazi iz malega finančnega načrta v vseh deželah v prvi vrsti za regulacijo učiteljskih plač. A večina kranjskega deželnega zbora je sicer deloma regulirala plače, toda zahtevala je, da se istočasno sankcionira tudi novi zloglasni disciplinarni zakon, v katerem se ve, da ne more biti nikdar potrjen na Najvišjem mestu. Zvišanja teh plač torej še danes ni. V dobro moramo šteti kranjskemu deželnemu odboru samo to, da razdeljuje zadnje čase draginjske doklade vsem enako, česar prvotno napredno učiteljstvo ni bilo deležno; vendar pa ne dobiva naše ljubljansko učiteljstvo stanarinskih povišanih doklad, pač pa v polni meri člani »Slomškove Zveze«. — Kranjsko učiteljstvo je bilo deležno še pred vojno raznih nizkaval, a sistematično urejenih napadov od strani nekaterih pristašev »Sl. Ljud. Stranke«; s tihim privolenjem vladnih članov v deželnem šolskem svetu pa je bilo od istih zlasti Zavezino učiteljstvo še pred in tudi sedaj med vojno redno zapostavljeno pri vseh oddajah učiteljskih služb. Niti izvršna kvalifikacija in dolga službena doba naših prisilcev se ob razpisih službenih mest niso upoštevali. Učiteljski zastopniki v okrajnih šolskih svetih so imeli z ozirom na to dejstvo ponovne sestanke, katerih so se udeležili tudi nekateri narodno napredni deželni poslanci. Včlanjenemu učiteljstvu so dali učiteljski zastopniki primerna tozadevna navodila. Predsedniku c. kr. deželnega šolskega sveta grafu Attemsju je izročila posebna deputacija učiteljstva spomenico, v kateri so našteje vse podrobnosti novih preganjanih in zapostavljanj. — Novih enkratnih nabavnih prispevkov še ni, nakazano pa je nasprotno

že, da z novim letom 1918 ne dobi kranjsko učiteljstvo novih draginjskih doklad, ampak se mu odvzamejo celo dosedanje vojne doklade. Deželni odbor na Kranjskem pač lahko zadrži razne draginjske učiteljske doklade, a preprečiti jih ne more: Ta denar je dovolil naš parlament in po njem naša država. Čuječe mora biti na straži sleherni učitelj in sleherni učiteljica, pa tudi organizacije naše ne smejo držati pri tem rok križem, zakaj niti vinarja nam ne smejo vzeti!

Največ iniciativ zlasti glede preuredbe našega šolstva dobiva vodstvo Zaveze od »Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem«. Vse delo štajerskega učiteljstva je tesno spojeno z delom deželnega nemškega društva, z »Lehrerbundom«, ne samo, kadar zahtevajo to stanovski interesi in pedagoška vprašanja, ampak tudi takrat, kadar trka na njih duri regulacija učiteljskih plač. Ima svoj obrambni sklad, med vojno pa je ustanovila podporni sklad za učiteljske vojaške rodovine. Marsikateri rodovini pridejo prav ti od učiteljstva prihranjeni vinarji.

»Slovensko učiteljsko društvo za Istro« (prej »Koprsko učiteljsko društvo«), ki je sedaj nekaka deželna učiteljska Zveza za Istro, obsega samo koprski in deloma še volovski okraj. Slovensko učiteljstvo bivšega Volovskega učiteljskega društva so včlanjeni v tem društvu, hrvatsko pa je postalo član učiteljskega društva »Narodna Prosvjeta v Pazinu«. Glede vprašanja učiteljskih plač je bilo društvo pred izbruhom vojne v vednem stiku z istrskim, hrvatskim in italijanskim učiteljstvom. Na ta način je izvojevalo to društvo potom državnih poslancev, da so se odpravile krivice, ki so se godile istrskemu učiteljstvu v občinskih zadevah. Istrski deželni šolski svet je namreč učiteljem branil vsprejeti eventualno izvolitev županom.

Na Goriškem se je pred vojno splošno redno delovalo na način, kakor po drugih deželnih Zvezah. Ali ko je naš dolgoletni zaveznik Italijan, ki pa ni bil nikdar — kakor kaže zgodovina — naš odkriti in resnični prijatelj, dvignil proti Avstriji maščevalni meč, takrat se je na solnčnem Goriškem marsikaj izpremenilo. Mnogo naših tovarišev je bilo odpeljanih v sužnost, ali pa so bili zaznamovani kot odgovorni tali; zopet drugi so morali okušati grenki begunski kruh po raznih taboriščih. Marsikoga imetje je bilo delno ali popolnoma opustošeno. In takrat so se spomnili pesnika proroka Simona Gregorčiča, pa so z njim živo želeli, da bi preplavila bistra Soča svoje bregove in odnesla zahrbtnega dolgoletnega našega zaveznika. Proroštvo se je uresničilo. Zopet sije avstrijsko solnce nad lepimi goriškimi pokrajinami, ki željno čakajo vstajenja in prerojenja.

»Učiteljsko društvo za Trst in okolico« je po članstvu najštevilnejše izmed vseh naših učiteljskih društev. Letošnje jesensko društveno zborovanje je bilo sila zanimivo tako za društvo samo, kakor tudi za našo splošno organizacijo. Na podlagi pravil so osnovali tri odseke, ki naj bo vsak zase avtonomen, a na skupnih odborovih sejah naj obravnava in zastopa skupne koristi tržaškega šolstva in učiteljstva. Ti odseki so: 1. odsek komunalnega slovenskega učiteljstva, 2. odsek Ciril-Metodovega in državnega učiteljstva in 3. odsek otroških vrtnaric. To društvo pa je šlo še dalje! Na predlog tovariša Karla Mahkote se je ugotovilo, da ustanovi slovensko tržaško učiteljstvo »Okrevališče ob Adriji«, namenjeno vsemu slovenskemu učiteljstvu. Mesna članarina društvenikov se je dvignila v ta namen na 1 K. Ker se je poskrbelo še za druge vire, je gotovo, da se ta plemenita ideja v doglednem času tudi izvrši. Vsa čast našim vrlim Tržčanom! — Letos je daroval tržaški mestni magistrat, oziroma gerentstvo, 50.000 kron Ciril-Metodovim šolam v Trstu za vzdržavanje teh šol. Če ne bi prirejalo učiteljstvo med vojno toliko tako lepo uspešnih mladinskih spevoiger v patriotične svrhe, kdo vé, če bi bila ta vsota sicer kedaj podeljena s tega mesta! — Znano je, da se vsako leto nekaj učiteljev in učiteljic, ki službujejo na šolah družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, poddrža. Ti dobivajo prejemke državnih uradnikov od XI. do VIII. činovnega razreda po kategoriji D.

V svoji jugoslovanski učiteljski Zavezini moramo strmiti vse avstrijsko jugoslovansko učiteljstvo. Pridobiti moramo »Korotana«, kjer so združeni slovenski koroški učitelji in akademiki. Pozabiti pa tudi ne smemo na jugu na »Narodno Prosvjeto v Pazinu«, kakor tudi ne na »Krško učiteljsko društvo na otoku Krk«; posebno pa nam mora biti v mislih »Savez dalmatinskih učiteljskih društev«, s katero smo že sedaj v najožjem stiku. (Konec prih.)

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva. Imenik svojih članov je nadalje poslalo: 25. Kamniško učiteljsko

društvo — 16 članov. Učiteljsko društvo za Trst in okolico je prijavilo še 3 člane (skupaj 155 + 3 = 158 članov.) Učiteljsko društvo za Laško okraj je prijavilo še 2 člane (skupaj 59 + 2 = 61 članov.) Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer je prijavilo še 2 člane (skupaj 34 + 2 = 36 članov. V 11. števil. »Učit. Tov.« smo izkazali 1004 člane, danes pa 23 novih, torej skupaj 1027 članov. 8 društev še ni poslalo imenikov, četudi je že minulo 5 mesecev letošnjega leta!

Vodstvo Zaveze.

Vsem učiteljskim društvom! Zavezina delegacija je sprejela dne 28. dec. 1917 za vse včlanjeno učiteljstvo predlog, da znaša članarina 2 K na mesec, zato pa dobi vsak član »Učiteljskega Tovariša« in »Popotnika« brezplačno in nima niti za okrajno društvo, ne za deželno zvezo, in ne za upravo Zaveze plačevati drugih prispevkov. Ta članarina bi se imela pošiljati deželni zvezi, in kjer te ni, pa okr. učiteljskemu društvu, ta pa bi potem oddala Zavezini tolikokrat po 16 K, kolikor je v njih organizovanih učiteljev in učiteljic. Radi lažjega hitrejšega pregleda, točneje izvršitve in krajšega poslovanja prosi podpisano vodstvo, da blagovoli odposlati meseca junija in decembra vsako društvo naravnost v Zavezino blagajno po 16 K od vsakega člana — kjer je učiteljeva soproga tudi učiteljica ali kjer službujeta oče učitelj in hči učiteljica na isti šoli in stanuje hči pr očetu, le članarino 2 K. — V lažje plačevanje prejme vsako društvo po dve položnici.

Vodstvo Zaveze.

Nova članarina Zavezinih članov. Zavezina učiteljska društva nujno opozarjamo, da naj pobirajo članarino od svojih članov redno vsak mesec sproti. Koder se nova članarina doslej še ni pobirala, tam naj poskrbi društveni odbor, da se pobere članarina takoj za prvo polovico letošnjega leta. Čimdalje bi se odlašalo s pobiranjem, tem težje bi se izterjala zaostala članarina.

Vodstvo Zveze.

Delegat za Zavezino zborovanje, ki se vrši v prvi polovici meseca septembra t. l., je prijavilo: 1. Kozjansko učiteljsko društvo: 1. Miloš Grmovšek, društveni predsednik, Pilštanj; 2. Ante Potočnik, učitelj, Podsreda; namestnica: Milka Bračičeva, učiteljica, Št. Vid.

Prosimo, da izvršite volitev delegatov tudi druga društva. Več društev zboruje prve dni prihodnjega meseca, a v vzporedno pogrešamo te točke. Postavite jo naknadno na dnevni red. Pri tem vas opozarjamo na tozadevni vodstveni razglas v 11. števil. »Učit. Tov.«

Vodstvo Zaveze.

Goriško.

VAŽNO.

na obč. zbor Učiteljskega društva za goriški okraj, ki se vrši dne 6. junija t. l. ob pol 10. uri dopoldne v Gorici pri »Jelenu«.

Dnevni red:

1. Letno poročilo.
2. Račun in proračun.
3. Volitev treh računskih pregledovalcev.
4. Volitev »Zavezinih« delegatov.
5. Volitev društvenega odbora.
6. Razni predlogi in nasveti.

Dornberg, 19. maja 1918.

Ign. Krizman, predsednik.

Goriško okrajno učiteljsko društvo. (Konec.)

Tovariš Alojzij Urbančič povdarja, da mora društvo imeti popolno evidenco o razrednem uvrščenju, nekaj se je priredilo zaznamke vsemu učiteljstvu v okraju in predlaga, da se naprosi pri c. kr. okrajnem šolskem svetu ta uraden seznamek vsega okrajnega učiteljstva po plačilnih vrstah vsaj za društveno uporabo.

Vsi so poudarjali, da so pavšali za kurjavo in snajenje šol prepeli in po daljši temeljiti debati se je sprejelo predlog: »Kdor ne mara oskrbeti tega za nakazane svote, naj odkloni te svote, ker nikjer v zakonih ni š. ki bi došlo, da pripada to delo ravno učiteljstvu«. Taka pasivna rezistenca ne škodi nikomur, ker v lastno škodo ne bode nikdo prisiljen opravljati teh malenkostnih poslov, ki faktično niso naša dolžnost.

Z ozirom sedanje obupne razmere so se po stvarni živahni debati (Krizman, Možina, Urbančič, Reja, Mmočolj, Vrč, Plesničar, Arigler in drugi) sprejeli sledeči predlogi:

I. Uradno se mora poskrbeti, da posamezne aprovizacijske občinske komisije dovoljno in po primernih cenah oskrbujejo z najpotrebnejšimi živili učiteljstvo in njih družine.

II. Zupanstva morajo oskrbeti učiteljem in njih družinam primerna in zdrava stanovanja.

III. Iz državnih sredstev se mora oskrbeti učitelje in njih družine s potrebnim polhištvom in kuhinjsko opravo v vseh onih krajih, kjer so to zgubili vsled vojnih nezdod.

IV. Obleko, perilo in obutev za učiteljstvo in njegove družine zalagajo državni činitelji po onih načelih, kakor so to uredili pri državnih uradnikih.

V. Država podeli brezplačno zdravniško pomoč in zdravila bolnim članom učiteljskih družin. (V slovenskem delu dežele nimamo niti zdravnikov.)

VI. Stanarine, uradni pavšali za snajenje šolskih prostorov, kurjava in sploh vse uradne nagrade in prispevki se odmerijo po sedanjih cenah in razmerah.

VII. Zupanstva, c. kr. okrajni šolski sveti, vsi javni zastopi, deželni odbor, deželni šolski svet in vsi državni organi naj tekmujejo med seboj, da moralno podpirajo učiteljstvo pri vpostavitvi šolstva v našem okraju.

VIII. Vsi selilni stroški se nakazujejo učiteljstvu sedanjim draginjam primerno.

IX. Vse šolske oblasti naj stremijo z vsemi silami na to, da se povrne učiteljstvo iz vojske svojemu zvanju.

X. Pospeši naj se redno poslovanje c. kr. okrajnih šolskih svetov z učiteljskimi in ljudskimi zastopniki.

Tovariš blagajnik Plesničar predlaga: Okrajno društvo naj uredi svoje razmerje z našo Zavezo v smislu novih Zavezinih pravil. Soglasno sprejeto. Predsednik priporoča, da vsakdo takoj prikladi ustмено in nepristno potom dopisnice svoj pristop k društvu s plačevanjem 24 K letno v poljubnih obrokih. S tem sta pa plačani obe stanovski glasili: Učiteljski Tovariš in Popotnik. Pri prihodnjem zborovanju se ukretno vse potrebno, da bo vsak goriški učitelj organizovan tovariš in obožen z obema našima glasiloma. Do tedaj pa le prijavite svoj pristop po dopisnicah vsi na naslov: Pavel Plesničar, učitelj Ajdovščina! Vsi vršimo svojo dolžnost, ker ne maramo parasitov v svojih vrstah!

Prvi četrtlet maja se že sestane društveni stari odbor v Gorici pri Jelenu, da se izvrši dosedanje sklepe in pripravimo za nov občni zbor, ki mora staviti povsem trdne temelje našemu stanovskemu delu. Dogovoriti se bomo morali z vsemi tovariši na Krasu in v Gorah (Sežana-Tolmin), da enotno uredimo svoje medsebojne razmere z našo »Zavezo jugoslovanskih učiteljskih društev«. Novi časi, novo delo!

Pred nami je toliko gradiva, da rabimo prav nujno vsakega moža, da vpostavimo krepko organizacijo in rešimo mnoga pereča vprašanja n. pr.

I. Vpostavitve šolstva na Goriškem.

II. Obnovitvena akcija.

III. Zavezino strokovno tajništvo.

IV. Strokovno goriško tajništvo.

V. Načrt begunskih šol za 15, 16, 17 in 18 letno našo mladino obojega spola.

VI. Načrt za preustrojitev našega šolstva sploh.

VII. Zaveza in opozicija v njej.

VIII. Zavezini listi itd.

Delajmo vsi, ker je za vse dovolj prostora! Tovariši, tovarišice, vsi pod društveno okrilje! Le vkup, ti uboga kmajava: »Za Staro Pravdo!«

Kranjski tovariši vipavskega sodnega okraja bi radi ustanovili skupno društvo z agilnimi tovariši ajdovskega okraja, ker se ne morejo tako lahko shajati s postojinskimi učitelji radi geografskih ovir. Večno ne bodo trajali ti vojni časi in vse te kalamitete, ki so z njimi združene. Ker se v najkrajšem času zopet vpeljejo ugodnejše železniške zveze po vipavski dolini z Gorico, se tovariši vipavskega okraja lahko pridružijo kar goriškemu okrajnemu društvu, kjer se najbrže razvije bolj živahno stanovsko delovanje. Goričani pa z odprtimi rokami podpirajo vsako stanovsko delo in ako se vrnejo normalni časi v deželo, bode vipavskim tovarišem gotovo le v spodbudo in veselje to bližje združenje.

Vsi primorski okrajni šolski nadzorniki in c. kr. okrajni glavarji so baje imeli dne 20. aprila t. l. v Trstu skupno posvetovanje za vpostavitve šolstva in ureditev obupnega učiteljskega gnotnega položaja. Soglasno se je konstatirala učiteljska beda in baje so ti šefi našega učiteljstva celo sklenili, da uvede c. kr. namestništvo potrebno akcijo, da dobe učitelji-samci 80 %, učitelji zakonski pari brez otrok 90 %, a učiteljski pari z otroci 100 % sedanje plače kot draginjske doklade za 1918. iz državnih sredstev. Čas bi že bil, in ravno ti gospodje so za to poklicani, da lajšajo učiteljsko bedo in ga podpro, da ne omaga v današnjem obupnem boju za obstanek. Učiteljstvo jim bo hvaležno za vspehe in vračalo bo to z boljimi učnimi vspehi v šoli. Vederemo!

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj ima svoj redni občni zbor dne 13. junija 1918 v prostorih deške ljudske šole v Kranju ob 3. uri popoldne. Dnevni red je naslednji: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Izjava opozicije. (Poročevalec J. Iupajne). 5. O načrtu za preustrojitev našega šolstva. (Poročevalec J. Miklavčič). 6. Stalno Zavezino tajništvo. (Poročevalec V. Rus). 7. Nova članarina Zavezinih udov. (Poročevalec Fr. Luznar). 8. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vladno vabi društveni odbor.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 2. maja t. l. pri Svetinjah ob prav dobri udeležbi. Predsednik je vzradošen pozdravil zborovalce, ker so bili Boljenčani, Humčani, Miklavčevčani, Ormožani, Tomaževčani, polnoštevilno Lenartčani, Runcani in Svetinčani. Prišli pa so tudi tovariši rekonvalescenti in invalidi, s kolajnami in križci; času primerno smo imeli svojega stotnika (tovariša Porekarija); krasni spol je bil v večini.

O delegacijskem zborovanju Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem je nakratko poročala tovarišica Rebolj.

Zanimive dinobine iz zgodovine ptujskega in ljubljanskega okraja s posebnim oziranjem na sodni okraj Ormož pa nam je podaval tovariš Sijanec, ki so mu še drugi dodajali domače zgodovinske zanimivosti.

Tretji plačilni razred se ni popolnoma odpravil, kakor se je pisalo, ker ne dobe začasnih usposobljenih učiteljev in učiteljic izredne doklade 200 K, kakor stalni. Za odpravo te krivice so se storili potrebni koraki.

Razpravljalo se je o društvenih dopisih; obširnejši so se dali posameznikom v pričetku in za poročilo na prihodnjem zborovanju. Debata je bila živahna, tudi na galeriji. Plačevala se je udnina in naročnina na Zvezine liste; blagajnik je bil zadovoljen.

A ostali smo — na ljubeznivo povabilo — še po zborovanju pri Sijancevih, ki so nas presadili preko vseh vojnih težav saj za nekaj ur v boljše čase. Odvozlali smo si nahrbtnike, rezali ljubi kruhek; pristnega in izbornega ljubomerniča pa sta nam neumorno točila brezplačno gospod in gospa Sijanec. In obrabi so se začeli jasniti, srca mladeniti. Presrečna Vama hvala, gostoljubna tovariš in tovarišica!

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje v četrtek dne 13. junija 1918. leta ob 11. uri dopoldne v ormoški okoliški šoli. K zborovanju pride član vodstva štajerskega Lehrerbunda, ki bo poročal o akciji za 8. vojno posojilo in o važnih učiteljskih stanovskih zadevah. Posebno se bo razpravljalo tudi o stališču učiteljstva napram sklenjeni, a ne izplačani državnih draginskih dokladi, nadalje o našem stališču zastran pristavitve učiteljstva k visokošolskim študijem i. t. d. Vsi člani društva se pozivljajo, da se polnoštevilno zborovanja udeležijo, da pride trdna volja vsega učiteljstva do složnega izraza. — Vodstvo.

Štajersko.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 2. maja v Slov. Bistrici. Udeležba je bila povoljna. Pri otvoritvi zborovanja pozdravi tovariš predsednik Josip Sabati vse navzoče in prečita nato dole dopise. — Na dopis Zaveze, da bi se posvetovalo društvo o predlogu tovariša Gangla, naj se osnuje v Zavezi strokovno tajništvo, so po prečitani članka v Učiteljskem Tovarišu, tičoč se te zadeve, vsi društveniki uvažujoč potrebo strokovnega tajništva glasovali za njegovo ustanovitev. — Podrobni načrt o preostrojiti ljudskega šolstva se je razdelil med člane, da zavzamejo k raznim točkam svoje stališče, oziroma sestavijo referate. — Da se določi stališče našega društva k „Izjavi“ opozicije napram vodstvu Zaveze, se je sestavil odbor, v katerega so bili izvoljeni tovariši Anton Špan in tovarišici Otilija Feiglova ter Angela Sabatijeva, ki bodo o tem poročali na prihodnjem zborovanju. — Vzame se tudi na znanje Lehrerbundovo vabilo k marljivemu sodelovanju pri podpisovanju 8. vojnega posojila. — O delegacijskem zborovanju Zveze v Celju je poročala tovarišica Marija Schweiglerjeva. — Prihodnje zborovanje se vrši dne 1. avgusta v Slov. Bistrici. — Ker je bil s tem dnevnim red zborovanja izčrpan, ga je zaključil predsednik, izražujoč željo, da bi se prihodnjega zborovanja udeležili polnoštevilno.

Marija Schweiglerjeva, zapisničarka.

Slovenjebistriško in konjsko učiteljsko društvo zboruje skupno dne 3. junija ob pol 11. uri dopoldne v Poličanah. Vzpored: I. VIII. vojno posojilo; ref. Anton Otter. 2. Stališče učiteljstva k zavlačevanju državne draginske doklade in k vladni predlogi o učiteljski naobrazbi. 3. Slučajnosti. — Jos. Sabat, predsednik.

Šmarško-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. velikega travnia v Kostričnici. Udeležba je bila vkljub slabim prometnim razmeram jako povoljna; zbranih je bilo 32 članov. Nekatere tovarišice so se izkazale naravnost požrtvovalne, zlasti one iz Žetaj, ki so prišle peš štiri in pol ure daleč.

Z velikim veseljem pozdravi tovariš predsednik Kurbus zbrane člane, posebno nove, želeč jim, da bi jim društvo nudilo to, kar je njega smoter, namreč nadaljnjo izobraževanje posameznega in goštev stanovskega ponosa. Društvena zborovanja naj jim bodo vesel praznik tova-

riškega razvedrila. Posebe pozdravi goste tovariša Čuleka, Reclja, pomočnika Kristana iz St. Junja ob južni železnici in postajenačelnika g. Mohorčiča iz Ponikve. Nato prečita sledeča dopisa: Dopis iz Ormoža tičoč se nazvalnejših sklepov Zvezinega delegacijskega zborovanja na velikonočno sredo v Celju. Dopis štaj. Lehrerbunda o osmem vojnem posojilu. O reorganizaciji Zaveze po Hreščakovih predlogih razpravljajo temeljito in zanimivo tovariš Šumer. Sklep izjave se sporoči vodstvu Zaveze.

Tovariš Sekirnik poda podroben račun o Trafenikovem spomeniku, ki smo si ga po zborovanju ogledali na pokopališču. Vnovič se spominja pokojnega blagega tovariša Auernika. Za njegov spomenik se je nabralo 97 K.

Društvo sklone opozoriti časnikarski odtsek Zaveze, da se v bodoče v »Učiteljskem Tovarišu« ne moreduje o slabem gnotnem stanju naših listov. Tudi naj se poročila delegacijskih zborovanj v »Učiteljskem Tovarišu« krajšajo, ker o tem itak poroča delegat pri društvenih zborovanjih.

Prihodnje zborovanje se vrši dne 7. malega srpana na Ponikvi. Tovariš predsednik zaključil zborovanje zahvaljujoč se navzočim za obilno udeležbo in pozorno sleditev današnjim razpravam.

Slivnica, dne 16./5. 1918.

Draga Zajc, tajnica.

Šmarško-rogaško učiteljsko društvo zboruje v torek dne 4. junija ob 1. uri dopoldne v šoli Šmarje. Vzpored: 8. vojno posojilo. Po odredit. c. kr. dež. šol. sveta tisti dan šole prost. — Toma Kurbus, predsednik.

Učiteljsko društvo za politiški okraj Ljutomer je zborovalo dne 2. maja 1918 pri Sv. Križu. Zastopane so bile skoraj vse šole našega okraja, nekatere celo polnoštevilno. Pričakovali pa smo, da se vdelež zborovanja tudi oni tovariši in tovarišice, ki so dosedaj iz malenkostnih osebnih, ozirov stal izven naših vrst. — Resnost in važnost časa zahteva združenje vsega učiteljstva, ker le tedaj je mogoče plodonosno delo v prid šolstva in stanu. Tovariš predsednik Tomažič otvori zborovanje in vzpodbuja učiteljstvo v svojem pozdravnem nagovoru k resnemu skupnemu delovanju. Bliza se lepša bodočnost našemu narodu, bližja se pa tudi jasnejši dnevi našemu stanu. Sedaj, ko smo se začeli prosteje gibati, mora zastaviti vsak posameznik svoje moči, da uspešno rešimo velike naloge, ki čakajo ravno naš stan. Posebe pozdravi še naše mlade tovarišice, ki so se v tako lepem številu odzvale vabilu društva. Spominja se še enkrat v letu 1917 umrlih tovarišev, Avg. Laha in Josipa Kosija. Slava njunemu spominu! Po prečitani in odobrenju zadnjega zapisnika navede predsednik dopise, o katerih se je v poteku zborovanja razpravljalo. Nato je sledilo tajniško poročilo, blagajnik tov. Maurič pa je poročal o gnotnem stanju društva. Izkazal je 540 K 45 h prejemkov in 493 K 74 h izdatkov. Društveno imetje znaša 1309 K 50 h. Za njegovo vestno in natančno knjigovodstvo se mu izreče zahvala. O delegacijskem zborovanju Zaveze v Ljubljani je poročal tovariš Tomažič, o Zvezinem delegacijskem zborovanju v Celju pa tovariš Maurič. Dosedanji odbor je bil zopet izvoljen, in sicer: predsednik J. Tomažič, podpredsednik S. Cvahte, tajnica Her. Mahorčičeva, blagajnik K. Maurič, knjižničar Kr. Pertl, prevodja Fr. Cvetko, odbornik Linda Bernardova.

Glede »Hreščakove decemberske izjave« je bil soglasno sprejet prelog tov. Mauriča: Društvo izreka vodstvu Zaveze popolno zaupanje in odobruje njeno dosedanje delovanje. Vsa predbacivanja in napadi na društva so neutemeljeni. — Stalnega tajnika Zaveze se na predlog tov. Baukarta odklanja, ker ga ni mogoče dovolj gnotno podpreti. Članarina znaša za redne člane 24 K na leto. Da se blagajniku olajša delo, izjavi vsak tovariš ozir. tovarišica ali jih je smatrati za redne ali podporne člane društva. Tov. Baukart prečita še dopis »Jugoslovanske demokratske stranke«, iz programa je razvidno, da stoji na stališču Zaveze, zato se ji pridružujemo. Ko smo se zedinili v neki privatni društveni zadevi, zaključil predsednik lepo uspelo zborovanje. Upamo, da se pri prihodnjem zborovanju snidemo brez izjeme vsi, ker domovina nas mora najti zbrane in ne razcepljene pri delu za njeno prenavljanje.

Učiteljsko društvo za politiški okraj Ljutomer zboruje v sredo, dne 5. junija dopoldne ob 11 $\frac{1}{2}$ uri v Radinčih.

Glavna točka dnevnega reda je predavanje o 8. voj. posojilu. Govoril zastopnik Lehrerbunda. Razpravljali bomo tudi o važnih stanovskih zadevah, zato pričakujemo obile udeležbe.

Vsled odredbe c. kr. dež. šol. sveta je ta dan pouka prost.

Obed naj prinese vsak s seboj, ker ga nam gostilničar ne more oskrbeti.

Odbor.

Učiteljsko društvo za celjski okraj. V nastopnem priobčim II. izkaz zbirke za »Zvezin« v p. sklad« s stanjem 1. maja 1918 in v oklepaju prispevke za sklad lastnega društva: Celje okolica K 60.50 (8.—); Blagovna K — (—); Dobrna tovarišica Levstikova K 4.— (2.—); Dramlje K 10 (—); Frankolovo K 9.50 (3.20); Galicija K 8

(—); Griže K 63.62 (—); Gotovlje K 11 (3); Kabloje K 13 (—); Ljubčna K 22.70 (4.—); Liboje K 18 (2); Pirešica K — (—); Petrovče K 17.40 (5.—); St. Peter K 28 (12); St. Pavel K 54 (1.80); Sv. Martin K 11.60 (11); St. Lovrenc K 16 (4); St. Jur deška K 26 (—); St. Jur deklška K 10 (—); Svetina K 10 (—); Teharje K 13 (4); Vojnik K 37.30 (4.70); Zg. Ponikva K — (—); Zalec K 21 (—); skupaj K 476.62 (64.70). Za III. zbirko naj se blagovoljno pošiljati prispevke po poštni nakaznici v Gotovlje. Učiteljstvo sebi! Požrtvovalno naprej! — Fr. Brinar, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo dne 2. majnika t. l. v Sokolskem domu v Gabrju pri Celju. Navzočih je bilo dve tretjini članov; kot gost je došla tov. Vera Levstikova (St. Jur ob Tabru); na novo sta pristopili kot članici tov. Olga Širova (St. Peter) in Ljudmila Povajljeva (Nova cerkev); več tovarišev in tovarišic je svojo nevdeležbo opravičilo, tovariš Šah je z opravičbo obenem nakazal 5 K za društveni sklad, kar bodi pohvalno omenjeno in priporočeno v posnemanje.

Priden smo prišli na dnevni red, pozdravi predsednik gosp. Edm. Planinška, ki je kot organ. vodja novoustanovljene »Podružnice c. kr. voj. vdovskega in sirotinskega zaklada za Spodnje Štajersko s sedežem v Mariboru poročal o vojnem zavarov. Vsa krajina in okrajna zastopstva spodnještajerska pripadajo sedaj delokrogu te podružnice, vse dopise je pošiljati na njo v Maribor. O tem je obveščeno tudi »Lehrerbund« in »Zveza«. Dokazoval je prednost vojnega zavarovanja pred vplačevanje vojnega posojila iz narodnogospodarskih ozirov ter daje potrebne informacije, ki z ozirom na bližajoči se razpis 8. vojnega posojila pridejo še natančneje na posamezne šole. Navzoči so opozarjali, da je agitacija za vojno zavarovanje v prid 8. voj. posojila nemogoča, dokler ne dostavijo polic 7. voj. zavarovanja. S toplimi besedami zahvali predsednik g. organizacijskega vodjo za važno informativno podajanje.

Preidemo k dnevnemu redu. Prečita se zapisnik občnega zbora, ki ga je iz prijaznosti sestavil marljivi tov. Wudler. Med drugim posnamem iz njega, da so v tri in pol letni dobi, v kateri nismo zborovali, prominuli; tovariši: Jakob Hrnko, Rudolf Delakorda, Franc Gradišnik in tovarišica Ana Zupanekova. V ujetništvu je dosedanji društveni tajnik tov. Julij Sevnik in tov. Rud. Zupanek. Članarina se je pobirala vsako leto, vplačujočih članov je bilo letno povprečno 53. Nanovo so med tem časom vplačale članarino in se jih je tedaj vštelo k rednim članom, tovarišice: Minka Veberjeva, Marija Teniščeva, Štefica Omladičeva, Ljudmila Kokličeva in Lizika Petričkova, na dan občnega zbora so nanovo pristopile tovarišice: Minka Gradišnikova, Marija Vošnjakova in Roza Pakova. Odbor za tekoče leto je: Brinar Franc, predsednik; Petriček Anton, podpredsednik; Lizika Petriček, tajnica; Tilka Brinar, blagajničarka; Josip Čulek, prevodnja; Ivan Kramar, knjižničar; Anton Livka in Lud. Černež, odbornik.

Računski pregledovalec, tov. Wudler, poroča o društvenih računih zadnjih štirih let. Društvena blagajna izkazuje koncem leta 1917 K 1046 gotovine. Računi se odobré.

Predsednik konstatira današnje številno članov ter še enkrat pojasni način plačevanja članarine. (Potom položnice na »Zadrugo«.) Pri tej priliki se poslovni red »Zaveze« raztolmači tako, da plačujeta oče in sin (hči), ki sta na isti šoli, kakor učit. zakonski pari.

Članom »Zvezine« okrožnice z dne 24./4. t. l. plačuje v »Zvezin« voj. podp. sklad učiteljstvo I. kraj. razr. po 2%, vse druge pa po 1 $\frac{1}{2}$ % letošnje vojnodraginske doklade, ki se je že in se bo še izplačala. Predsednik prosi, da bi se temu prizivu odzvali vsi. Prispeviki naj se nakazujejo vsak mesec posebe ali za več mesecev skupaj po poštni nakaznici predsedniku ali blagajničarki v Gotovlje, p. Zalec. Tedaj članarina po položnici na »Zadrugo«, % voj. drag. doklade pa v Gotovlje.

Predsednik poroča nadalje, da je društvo v ta »Zvezin« voj. p. sklad plačalo kot 1. zbirko (iz l. 1916) znesek K 200.60. (Dotični izkaz je prinesel Učit. Tov.), kot 2. zbirko (za l. 1917) s stanjem 1.5. t. l. pa K 476.62 in vrhu tega še K 64.70 za naš društveni sklad. Dotični izkaz prinese Učit. Tov.

Ob občnem zanimanju se prečita izjava tov. Hreščaka i. dr. o bodoči smeri »Zvezinega« delovanja. O njej se poroča v prihodnjem zborovanju. Istotako v točkah Fleretovega podajanja glede preosnovne šolstva in narodne vzgoje.

Glede strokovnega tajništva pri »Zavezi« zavzame društvo soglasno nastopno stališče: »Dokler ne prijavijo »Zavezi« imenika svojih članov, ona dosedaj njej včlanjena društva, ki po sprejetju povi-

šane članarine tega še niso storila; dokler je še mnogo drugega slovenskega učiteljstva, posebno kranjskega, organiziranega izven »Zaveze« ali sploh ni pri nobeni stanovski organizaciji; dokler denarne obseznosti »Zaveze« pri »Učiteljski tiskarni« niso poravnane, ne smemo z nameščenjem strokovnega tajništva »Zavezi« nalagati novih občutnih denarnih bremen«.

Predsednik vzpodbuja, da bi se zopet posluževali »vprašalne skrinjice« na način, kakor ga je svoj čas uvedel tov. Brezovnik.

Posebna zahvala gre gđč. Štefančičevi, ki nam je prepustila zborovalno dvorano in oskrbela okusen obed.

Prihodnje zborovanje v mesecu juniju.

Do svidenja — posebno tudi onim, ki jih že tako dolgo nisimo videli — kliče društveni predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 18. aprila 1918 v ptujski okoliški šoli. Navzočih je bilo 32 članov. Zastopanih ni bilo 8 šol. Kot gosta sta se vdeležila zborovanja tovarišica Ila Kosijeva in tovariš nadporočnik Ivan Muršec. Nanovo so pristopili k društvu tovariš, oziroma tovarišice Pavla Jakličeva, Alojzij Kegl, Mara Smolnikarjeva in Julka Rajhova. Tovariš podpredsednik Josip Gorup otvori zborovanje, ki je bilo v vsem vojnem času najboljšo obiskano, pozdravi novega nadučitelja na okoliški šoli tovariša Ivana Žolnirja in izreka v imenu društva nadejo, da bo vrl naslednik pokojnega tovariša Kauklerja. Nato poroča o Zvezinem delegacijskem zborovanju v Celju, — delu organiziranega učiteljstva, — pomenu zborovanj in uspehu delovanja za aprovizacijo tukajšnjega učiteljstva — v Ptuj — kar je tudi dosegel. Za vojni sklad se bo pobiralo v smislu Zvezinega delegacijskega sklepa od učiteljstva I. plačilnega razreda 2%, II. plačilnega razreda 1 $\frac{1}{2}$ % draginskih doklad. Pri volitvi v odbor so bili z vzklikom izvoljeni za predsednika Josip Gorup, za podpredsednika Ivan Žolnir, za tajnika Ivan Čeh, za blagajničarko Mara Luknarjeva, knjižničarja Valentin Kajnih, povodjco Vinko Šerona, odbornika Alojzij Pogruje in Ivan Klemenčič. Učiteljsko društvo za ptujski okraj se izreče za jugoslovansko majniško deklaracijo in pošlje to izjavo jugoslovanskemu klubu na Dunaj. Da bi bila zborovanja tudi poučno-zabavna, predlaga predsednik, da naj se tovariši prigrase s primernimi predavanji za prihodnje zborovanje, ki se je določilo za 13. junij 1918 ob 10. uri v okoliški šoli v Ptuj.

Kranjske vesti.

— **Društvo vpokol. učiteljstva** sklicuje svoj občni zbor dne 12. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v »Učit. tiskarno«, Frančiškanska ulica št. 6, z nastopnim dnevnim redom: 1. Predsednikov nagovor. 2. Poročilo tajništva, blagajnikovo in dveh preglednikov računa. 3. Izprememba pravil, točka 4. in 10. 4. Volitev odbora. 5. Nasveti. Prost se za mnogobrojno udeležbo. To naznanilo velja namesto vsakega drugega povabila. Odbor.

— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O zadnji redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, ki se je vršila dne 26. aprila 1918, smo prejeli to-le poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Poročilo o bistvenih kurencijah in njih rešitvi iz predsedstva vzame se na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje z dne 12. februarja 1918. Več prošenj za dovoljenje daljših dopustov obolemu učiteljstvu sklene se po zašiljanju mestnega fizikata priporočiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu v ugodno rešitev. Pripoznajo se petletnice, in sicer učitelju Ivanu Petriču peta, katehetu o Regalatu Čebulju druga in nadučitelju Andreju Vilfanu prva (provizorna). Letno glavno poročilo o stanju ljudskega šolstva ob zaključku koledarskega leta 1917, ki se je iz predsedstva c. kr. deželnemu šolskemu svetu že predložilo, se vzame na znanje. Poročilo o »Dnevnih zavetiščih« za koledarsko leto 1917 se vzame na znanje in se predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Za njih podpiranje v denarju in v naturalijah se ima izreči zahvala c. kr. deželni vladi, deželnemu odboru, mestni občini in c. in kr. vojaškemu upravitelstvu. C. kr. deželni šolski svet je naprositi, naj vpelje na kranjskih ljudskih in meščanskih šolah zopet svojčas odpravljeno »odliko«. Mestno občino je naprositi, naj dovoli letni pavšalni kredit za nabavo »Spominskih podobij« prvoobhajancem na mestnih ljudskih šolah. Uvažuje se resolucija, naj bi se v interesu rednega in celotnega pouka pospešile poprave onih šolskih poslopij, ki jih je vojaštvo že izpraznilo. Potem se seja zaključil.

— **Naučitelj France Gros** †. Po kratki bolezni je umrl v Kranju, dne 28. aprila t. l. tovariš France Gros, naučitelj v p., star 72 let. Rojen v Goričah nad Kranjem je pohajal gimnazijo in ab-